

Datum

30.3.2010

Dnr

3034/14/2009

Ikraftträdelse- och giltighetstid

1.5.2010 – tillsvidare

Upphäver

Jord- och skogsbruksministeriets veterinär- och livsmedelsavdelnings beslut 16/VLA/1997 om hälsokontroll för hjorthägn
Jord- och skogsbruksministeriets förordning 7/VLA/2000 om hälsokrav för hägn avsedda för flyttning av hjortar

Bemyndigande

Lagen om djursjukdomar 55/1980 8 § 4 mom., 12 § 2 mom. (303/2006) och 12 d § 2 mom. (303/2006)

Motsvarande EG-rättsakter

Jord- och skogsbruksministeriets förordning om bekämpning av tuberkulos hos hägnade hjorddjur

I enlighet med jord- och skogsbruksministeriets beslut föreskrivs med stöd av 8 § 4 mom., 12 § 2 mom. och 12 d § 2 mom. i lagen av den 18 januari 1980 om djursjukdomar (55/1980), av dem 12 § 2 mom. och 12 d § 2 mom. sådana de lyder i lag 303/2006:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Syfte och tillämpningsområde

Syftet med denna förordning är att förhindra att tuberkulos sprids vid misstänkta fall av tuberkulos hos hägnade hjorddjur, utrota smittan vid konstaterade fall av tuberkulos hos hägnade hjorddjur samt övervaka förekomsten av tuberkulos hos hägnade hjorddjur.

Förordningen tillämpas inte på djurparker som avses i 20 § i djurskyddslagen (247/1996).

2 §

Förhållande till andra författningar

I 9 § i lagen om djursjukdomar föreskrivs om skyldigheten för ett djurs ägare eller innehavare att underrätta kommunalveterinären vid misstanke om att ett hägnat hjorddjur insjuknat eller dött i tuberkulos.

Denna publikation fås från jord- och skogsbruksministeriets avdelning för livsmedel och hälsa

Besöksadress

Mariegatan 23
00170 HELSINGFORS

Postadress

PB 30
00023 STATSRÅDET

Telefon

(09) 160 01

Telefax

(09) 160 53338

Bestämmelser om veterinärens skyldighet att anmäla misstänkta eller konstaterade fall av tuberkulos hos hjorddjur finns i 4 § i jord- och skogsbruksministeriets veterinär- och livsmedelsavdelnings beslut om djursjukdomar som skall bekämpas och om anmälan om djursjukdomar (1346/1995).

Bestämmelser om anslutning till och utträde ur ett frivilligt program för hälsokontroll samt uteslutning ur programmet finns i 12 e § i lagen om djursjukdomar.

Bestämmelser om ersättning av kostnader som orsakas av bekämpning av tuberkulos finns i 15-21 b § i lagen om djursjukdomar.

3 §

Definitioner

I denna förordning avses med

- 1) *hjorddjur* djur i familjen Cervidae,
- 2) *tuberkulos* smitta förorsakad av vilken som helst bakterie som hör till Mycobacterium tuberculosis-complex-gruppen,
- 3) *hägn* en djurhållningsplats där man tillfälligt eller varaktigt håller hjorddjur,
- 4) *hjortuppfödare* den som äger eller innehar hägnet,
- 5) *smittat hägn* ett hägn där ett hjorddjur som insjuknat i tuberkulos senast hållits,
- 6) *kontakthägn* ett hägn där ett hjorddjur som insjuknat i tuberkulos har hållits innan det kom till det smittade hägnet, eller till vilket tuberkulos har kunnat spridas genom kontakter, eller från vilken tuberkulos har kunnat spridas till det smittade hägnet.

4 §

Tuberkulintestning, sändning av prover till laboratorium och analys i laboratorium

Tuberkulintestning ska göras och resultaten bedömas i enlighet med de anvisningar som Livsmedelssäkerhetsverket, nedan Evira, har meddelat.

Prover som tagits med avseende på tuberkulos sänds för undersökning till Evira. Prover som sänds för undersökning ska åtföljas av Eviras följebrev som ifyllts på behörigt sätt. Evira beslutar om vilka undersökningsmetoder som ska användas för proven med iakttagande av internationella standarder.

2 kap.

Övervakning och förebyggande av tuberkulos

5 §

Övervakning i samband med köttbesiktning

Kadaver och organ av hägnade hjorddjur ska undersökas för upptäckande av förändringar som tyder på tuberkulos i samband med sådan köttbesiktning som avses i artikel 5.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 854/2004 om fastställande av särskilda bestämmelser för genomförandet av offentlig kontroll av produkter av animaliskt ursprung avsedda att användas som livsmedel.

Vid konstaterande av förändringar som tyder på tuberkulos ska kommunalveterinären skicka prover av de förändrade vävnaderna till Evira för undersökning.

6 §

Övervakning i hägn som håller dovhjort, kronhjort eller sikahjort

Om en dovhjort, kronhjort eller sikahjort dött eller avlivats ska hjortuppfödaren underrätta kommunalveterinären om det senast följande vardag efter dödsfallet eller avlivningen och bevara kadavret för obduktion. Kommunalveterinären obducerar djuret och undersöker det för upptäckande av förändringar som tyder på tuberkulos, såvida djuret inte skickas till Evira för obduktion. Kommunalveterinären ska skicka prover av ett avlivat eller dött djurs lymfknotor och andra prover till Evira för undersökning i enlighet med de anvisningar Evira meddelat.

I hägn som håller dovhjort, kronhjort eller sikahjort ska årligen undersökas i medeltal minst 20% av antalet fullvuxna djur, granskat i perioder av fem år. Undersökningarna görs i första hand i samband med köttbesiktning eller obduktion och kompletteras vid behov med med tuberkulintestning av levande djur.

Länsveterinären kan på ansökan av hjortuppfödaren bevilja undantag från minimikravet på antal inspektioner som avses i 2 mom., om antalet slaktade, avlivade och döda fullvuxna individer är litet och tuberkulintesting inte kan utföras utan att djurens välmående äventyras. En förutsättning för att kunna bevilja undantaget är dessutom att risken för tuberkulos i hägnet kan anses vara liten p.g.a. att hägnet sällan tar emot eller flyttar bort djur, lång tid av uppföljning eller annat motsvarande skäl.

7 §

Hållande av nötkreatur, svin, får och getter i hägn med dovhjort, kronhjort eller sikahjort

Det är förbjudet att hålla nötkreatur, svin, får eller getter i hägn med dovhjort, kronhjort eller sikahjort.

8 §

Kontrollbesök av kommunalveterinären i hägn med dovhjort, kronhjort eller sikahjort

Kommunalveterinären ska inspektera hägn med dovhjort, kronhjort eller sikahjort minst en gång om året. I samband med inspektionen ska kommunalveterinären klarlägga om man i hägnet har iakttagit bestämmelserna i 5-7 §.

3 kap.

Åtgärder vid misstanke om tuberkulos

9 §

Åtgärder vid misstänkta fall

När kommunalveterinären har fått en anmälan om misstanke om tuberkulos eller själv misstänker att ett hägnat hjorddjur har tuberkulos, ska han eller hon undersöka det insjuknade djuret och de andra djuren i hägnet med avseende på symtom som tyder på

tuberkulos. Om tuberkulos fortfarande efter undersökningen misstänks, kan kommunalveterinären besluta att det insjuknade djuret avlivas och att proverna skickas till Evira för att undersökas med avseende på tuberkulos. Evira ger anvisningar om mängd och typ av prover som behövs.

Om det på basis av konstaterade förändringar vid obduktionen eller vid köttbesiktningen, tuberkulintestning eller laboratorieundersökningar eller av någon annan grundad anledning misstänks att tuberkulos förekommer i hägnet, ska kommunalveterinären utfärda spärrbestämmelser för hägnet.

Genom spärrbestämmelser

- 1) förbjuds mottagande av hjorddjur samt könsceller och embryon från dessa till hägnet och överlåtelse av dem från hägnet till något annat ställe, samt
- 2) förbjuds försäljning eller överlåtelse av hjorddjur, såvida inte djuret undersökts med avseende på tuberkulos i enlighet med de anvisningar Evira meddelat med negativt resultat tidigast fyra månader före slakt och det vid den köttbesiktning som utförts i samband med slakten inte har upptäckts förändringar som tyder på tuberkulos.

Evira ger anvisningar om fortsatta undersökningar, genom vilka utreds om det förekommer tuberkulos i hägnet. Kommunalveterinären svarar för utförandet av de fortsatta undersökningarna.

10 §

Återkallande av spärrbestämmelser

Kommunalveterinären ska upphäva spärrbestämmelserna som avses i 9 § 3 mom., om misstanken visar sig vara ogrundad på basis av de fortsatta undersökningarna.

4 kap.

Åtgärder då tuberkulos har konstaterats

11 §

Spärrbestämmelser och avlivning av djur

När tuberkulos har konstaterats hos ett hägnat hjorddjur, ska kommunalveterinären meddela hägnet spärrbestämmelser enligt 9 § 3 mom., om sådana ännu inte meddelats med anledning av misstanke.

Om tuberkulos har konstaterats hos ett levande hjorddjur, bestämmer Evira om avlivning av djuret och om bortskaffning av embryon eller könsceller från djuret. Evira kan också bestämma om avlivning av de andra hjordjuren i hägnet eller en del av dem, eller om bortskaffning av embryon och könsceller från dem, om det av grundad anledning misstänks att tuberkulos förekommer också hos andra hjorddjur i hägnet.

12 §

Fortsatta undersökningar och återkallande av spärrbestämmelser

Evira ger anvisningar om fortsatta undersökningar, genom vilka det säkerställs att tuberkulos inte förekommer bland de andra hjordjuren i hägnet. Kommunalveterinären svarar för utförandet av de fortsatta undersökningarna.

Kommunalveterinären ska återkalla de spärrbestämmelser som avses i 11 § 1 mom., om

- 1) det på basis av de fortsatta undersökningarna har konstaterats att tuberkulos inte förekommer i hägnet, eller
- 2) om alla hjorddjur i hägnet har avlivats eller slaktats och hägnet har rengjorts och behandlats enligt en plan som godkänts av kommunalveterinären i syfte att utrota smittan.

5 kap.

Epidemiologisk utredning och kontakthägn

13 §

Epidemiologisk utredning

Om ett fall av tuberkulos har bekräftats ska länsveterinären göra en epidemiologisk utredning i syfte att klarlägga smittokällan och kartlägga sådana kontakthägn till vilka sjukdomen har kunnat spridas. Länsveterinären ska göra utredning över de hjorddjur och andra djur, som kan sprida tuberkulos, som förts till och som förts bort från det smittade hägnet, könsceller och embryon som använts i eller överlåtit från det smittade hägnet, samt andra verksamheter och kontakter genom vilka smitta har kunnat spridas till det smittade hägnet eller vidare från det smittade hägnet. Motsvarande utredning ska göras också i de hägn där det smittade djuret har hållits tidigare. Utredningen ska i alla hägn göras för den period då det smittade djuret har hållits i hägnet.

På grundval av den epidemiologiska utredningen ska länsveterinären uppgöra en förteckning över kontakthägnen. Förteckningen ska skickas till Evira och till de länsveterinärer inom vilkas verksamhetsområde kontakthägnen finns.

14 §

Spärrbestämmelser som meddelas kontakthägn och fortsatta undersökningar i kontakthägn

Om kontakten har varit sådan att det är sannolikt att tuberkulos förekommer i kontakthägnet ska kommunalveterinären meddela kontakthägnet spärrbestämmelser enligt 9 § 3 mom.

Evira ger anvisningar om fortsatta undersökningar, genom vilka det säkerställs att tuberkulos inte förekommer i kontakthägnet. Kommunalveterinären svarar för utförandet av de fortsatta undersökningarna.

Kommunalveterinären ska upphäva de spärrbestämmelser som avses i 1 mom. om det på basis av de fortsatta undersökningarna har konstaterats att tuberkulos inte förekommer i hägnet.

6 kap.

Frivilligt tuberkulosprogram

15 §

Syfte

Det frivilliga tuberkuloskontrollprogrammet är avsett för ett hägn som hjortuppfödaren vill visa att är fritt från tuberkulos.

16 §

Tuberkulintestning i hägn som är med i det frivilliga tuberkuloskontrollprogrammet

Efter anslutningen ska alla över sex månader gamla hjorddjur undersökas med tuberkulintest tre gånger. Intervallet mellan undersökningarna ska vara minst tre månader. Tiden mellan den första och den tredje undersökningen ska vara minst 12 månader och högst 24 månader.

Efter de tre första undersökningsomgångarna ska alla över 12 månader gamla hondjur och över 24 månader gamla handjur undersökas med tuberkulintest med 24-30 månaders mellanrum.

Ett hägn kan anses vara tuberkulosfritt om de undersökningar som avses i 1 mom. har utförts med negativt resultat. Hägnet förlorar sin tuberkulosfria ställning om de fortsatta undersökningarna inte utförs i enlighet med 2 mom., om tuberkulos misstänks eller konstateras i hägnet eller om bestämmelserna i 17 och 18 § inte iakttas i hägnet.

Kommunalveterinären svarar för utförandet av tuberkulintestningen.

17 §

Djurförteckningar

Ett hägn som är med i det frivilliga tuberkuloskontrollprogrammet ska föra en uppdaterad förteckning över de hjorddjur som hålls i hägnet, av vilken ska framgå följande uppgifter:

- 1) antalet hjorddjur som hålls i hägnet samt vilken djurart och vilket kön de tillhör,
- 2) identifikationsmärkningen för de hjorddjur som hålls i hägnet, om djuren är märkta,
- 3) ursprunget för de hjorddjur som skaffats till hägnet, datum för när de anskaffats, djurart och kön,
- 4) bestämmelseplatsen för de hjorddjur som överlåtits från hägnet, datum för när de överlåtits, vilken djurart och vilket kön de tillhör,
- 5) de hjorddjur som fötts i hägnet samt vilken djurart och vilket kön de tillhör,
- 6) de hjorddjur som dött eller avlivats i hägnet samt vilken djurart och vilket kön de tillhör,
- 7) de hjorddjur som slaktats i hägnet samt vilken djurart och vilket kön de tillhör.

18 §

Anskaffning av djur till ett hägn som är med i det frivilliga tuberkuloskontrollprogrammet

Till ett hägn som är med i det frivilliga tuberkuloskontrollprogrammet får hjorddjur skaffas endast från ett annat hägn som är med i kontrollprogrammet och som konstaterats vara tuberkulosfritt i enlighet med 16 § 3 mom.

19 §

Kontrollbesök av kommunalveterinären

Kommunalveterinären ska inspektera hägn som är med i det frivilliga tuberkulosekontrollprogrammet minst en gång om året. I samband med inspektionen ska kommunalveterinären klarlägga om man i hägnet har iakttagit bestämmelserna i 16-18 §.

Kommunalveterinären ska på anmodan av hjortuppfödaren bevilja ett intyg över att ett hägn som är med i det frivilliga tuberkulosekontrollprogrammet är tuberkulofritt.

7 kap.

Särskilda bestämmelser

20 §

Ikraftträdande

Denna förordning träder i kraft den 1 maj 2010.

Genom denna förordning upphävs

- 1) jord- och skogsbruksministeriets veterinär- och livsmedelsavdelnings beslut 16/VLA/1997 av den 9 juni 1997 om hälsokontrollprogram för hjorthägn jämte ändringar, samt
- 2) jord- och skogsbruksministeriets förordning 7/VLA/2000 av den 17 april 2000 om hälsokrav för hägn avsedda för flyttning av hjorddjur jämte ändringar.

21 §

Övergångsbestämmelser

De hägn som vid ikraftträdandet av denna förordning klassificerats som officiellt tuberkulofria hägn i enlighet med jord- och skogsbruksministeriets veterinär- och livsmedelsavdelnings beslut 16/VLA/1997 ska anses vara tuberkulofria i enlighet med 16 § 3 mom. i denna förordning.

Helsingfors den 30 mars 2010

Jord- och skogsbruksminister

Sirkka-Liisa Anttila

Konsultativ tjänsteman

Kajsa Hakulin